

Deel 7 Taal

Dit deel van deze handleiding heeft betrekking op de taal, spelling en stijl in de scriptie. De inhoud en het onderzoek zijn uiteraard het belangrijkste maar een scriptie die vol taalfouten staat, wordt niet serieus genomen. Sommige scripties worden zelfs afgekeurd op taal terwijl het onderzoek geweldig is! Andersom geldt natuurlijk ook: ook al is de tekst fantastisch, een inhoudelijk slechte scriptie wordt ook afgekeurd. Voorkom dit door goed op de taal, de spelling, de grammatica en de stijl te letten. Deze komen in dit deel aan de orde.

7.1 Taalgebruik

7.1.1 Spreektaal versus schrijftaal

Vermijd spreektaal in jouw scriptie. De scriptie is immers geen tweet, post of gesprek dat je voert met een van jouw vrienden. De scriptie is een document waar je veelal lang aan hebt gewerkt en waarin je laat zien dat je alle benodigde kennis hebt om de opleiding af te ronden. Wanneer je in de scriptie spreektaal gebruikt, dan doet dit af aan de professionaliteit ervan. En dat is zonde!

VERMIJD SPREEKTAAL!

Spreektaal en schrijftaal zijn niet wezenlijk anders. Echter, in een gesprek maak je waarschijnlijk meer fouten in de taal en spelling dan wanneer je schrijft. Die fouten maakt iedereen. Ik merk bijvoorbeeld dat ik er continu op moet letten dat ik 'jouw scriptie' schrijf in plaats van 'je scriptie'. In een gesprek zou ik ook 'je scriptie' zeggen, maar als ik het opschrijf, dan is 'je scriptie' taalkundig onjuist. 'Je' is immers een persoonlijk voornaamwoord en geen bezittelijk voornaamwoord.

Als je een tekst schrijft, dan vallen schoonheidsfoutjes in het taalgebruik dus eerder op dan wanneer je het uitspreekt. Immers, wie gaat er tijdens een gesprek mensen op wijzen dat ze een fout maken in de spelling?

7.1.2 Persoonsvormen

In de veel scripties staan woorden als 'we' en 'ik'. In het voorwoord, nawoord en/of reflectie is dat natuurlijk prima, maar in de overige delen van de scriptie niet. Bovendien kan het door het gebruik van 'we' lijken alsof je het onderzoek niet alleen hebt uitgevoerd en/of de scriptie niet alleen hebt geschreven. Ik raad je daarom aan om 'ik'/'we' te vervangen door 'de onderzoeker(s)' en/of 'neutraal te maken door de passieve vorm of 'men' te gebruiken.

7.1.3 Formeel/informeel

Het vermijden van spreektaal en ik/we/je houdt echter niet in dat je formele, ouderwetse of archaïsche woorden en zinnen moet gaan gebruiken. Veelal kun je gewoon volstaan met 'normaal' Nederlands. Vaak zie ik in scripties allerlei woorden en zinnen die zó formeel of ouderwets zijn dat ik me afvraag of de auteur wel weet wat hij heeft opgeschreven. Vaak is het goed bedoeld, maar het leest toch veel makkelijker als je Nederlandse woorden van deze tijd gebruikt?

Een goed voorbeeld is het gebruik van de woordgroep ‘met betrekking tot’; deze woordgroep kun je vaak eenvoudigweg vervangen door ‘over’ of ‘voor’. Ook een zinsnede als ‘Het is hierdoor dat...’ kun je vervangen door ‘waardoor’ of ‘daardoor’. Dit maakt de tekst niet minder formeel maar wel (of juist) beter leesbaar.

Daarnaast maken sommigen door het gebruik van formele of ouderwetse woorden juist fouten in de spelling omdat ze eigenlijk niet weten wat ze opschrijven. Deze fouten komen onder andere voor bij woorden die zijn afgeleid van het werkwoord ‘betreffen’, zoals ‘wat betreft’, ‘betreffende’, ‘desbetreffend’ en ‘dit betreft...’. Een zin als ‘Onderstaande treft u...’ kun je eenvoudig vervangen door ‘Hieronder vindt u...’

Probeer tevens het woord ‘er’ zoveel mogelijk te mijden in een tekst, vooral aan het begin van een zin. Veelal kun je door het herschrijven van de zin, het woord ‘er’ weglaten.

KADER 46. TIPS VOOR MINDER OUDERWETS TAALGEBRUIK

Voorbeeld	Anders...
Met betrekking tot	Voor Over
Het is hierdoor dat...	Waardoor Daardoor
Onderstaande treft u...	Hieronder vindt u...
Er wordt geïnvesteerd in Duitsland.	Het bedrijf investeert in Duitsland.

7.1.4 Afkortingen

In veel scripties staan afkortingen die niet worden toegelicht. Het is wel gebruikelijk om in een tekst eerst de afkorting voluit te noemen en daarna de afkorting. In het geval van IT schrijf je bijvoorbeeld eerst “informatietechnologie (hierna: IT)”. Daarna kun je overal IT gebruiken. *[In principe weet iedereen denk ik wel wat IT is, maar voor de volledigheid is het wel belangrijk dat de omschrijving wordt gegeven.]* Je kunt dit overigens voorkomen door gebruik te maken van een afkortingenlijst.

Het gebruik van afkortingen in een tekst kan prima, al zijn er lezers die dat als erg storend ervaren. Bovendien kan een afkorting twee dingen betekenen. De afkorting ‘t.a.v.’ kan zowel ‘ter attentie van’ als ‘ten aanzien van’ betekenen. Je kunt daarom het beste afkortingen voluit schrijven.

Wanneer je toch de afkorting gebruikt, let er dan op dat je punten gebruikt tussen de letters. Ik zie vaak genoeg ‘oa’ of ‘mbt’ staan terwijl het een kleine moeite is om er een punt (.) tussen te zetten.

KADER 47. AFKORTINGEN

Voorbeeld	Voluit...	Anders
t.a.v.	ten aanzien van ter attentie van	aangaande ---
o.a.	onder andere	---
m.b.t.	met betrekking tot	voor over
t.z.t.	te zijner tijd	dan
etc.	et cetera	---
enz.	enzovoorts	---

7.1.5 Advies

Mijn **advies** is om alleen woorden te gebruiken die je ook in jouw dagelijkse leven gebruikt. Wie zegt er nu bijvoorbeeld 'met betrekking tot' in een gesprek? Als je bepaalde woorden of woordgroepen in het dagelijks leven niet gebruikt, gebruik ze dan ook niet in de scriptie. Je maakt het voor jezelf alleen maar lastig(er) door zo formeel mogelijk te schrijven. Je kunt beter de tekst in 'normaal' Nederlands schrijven zodat je lekker door kunt schrijven en niet wordt gehinderd in het zo formeel mogelijk willen schrijven (zonder spreektaal uiteraard!). Wil je de tekst toch formeler hebben nadat je klaar bent? Laat deze dan door een professional redigeren (info@bhk200.nl).

KADER 48. TIPS VOOR TAALGEBRUIK

- VERMIJD SPREEKTAAL.
- Probeer niet formeel te gaan schrijven; dit vermindert de leesbaarheid én verkleint jouw zin om (door) te schrijven.
- Gebruik alleen woorden die je ook in het dagelijks leven gebruikt, behalve woorden die je in posts of tweets gebruikt.
- Schrijf afkortingen zoveel mogelijk voluit.

7.2 Spelling

Naast het taalgebruik of stijl is ook de spelling van woorden van belang. Een scriptie die vol spel-, taal- en/of grammaticafouten staat, wordt niet serieus genomen. In deze paragraaf ga ik daarom in op de spelling. Omdat de Nederlandse spellingsregels te omvattend zijn om in deze handleiding te noemen, ga ik vooral in op schoonheidsfoutjes die veelvuldig voorkomen in scripties. Eerst komen de spellingscontrole en het Groene én Witte Boekje aan bod.

7.2.1 Spellingscontrole

Om er zeker van zijn dat je (de meeste) woorden goed schrijft of de juiste grammatica gebruikt, kun je eenvoudig de automatische spellingscontrole van Word of Pages gebruiken. Deze controle haalt de meeste spelfouten er wel uit. Echter, in de spellingscontrole zitten ook fouten, bijvoorbeeld in de grammaticaconrole. Ook kent de spellingscontrole niet alle woorden en doet zij woordsuggesties die niet juist zijn. Ga daarom niet blind af op de spellingscontrole in Word of Pages!

Tegenwoordig is het ook 'in' om de scriptie na te laten kijken door een professioneel bureau. Om jezelf niet op kosten te jagen, kun je de scriptie ook (eerst) laten lezen door een vriend, familielid of docent die goed is in de Nederlandse taal. Mocht je een professionele blik op de tekst willen (en eventueel op de structuur, de opbouw, de layout, de inhoud, etc.) dan kun je ook contact opnemen met een bureau als [Tekst- en vertaalbureau BHK200](#). Deze bureaus zijn gespecialiseerd in het nakijken van scripties en in het op dusdanige wijze aanpassen van teksten dat deze direct voldoen aan de Nederlandse taaleisen.

7.2.2 Groene of Witte Boekje

Wanneer je twijfelt over de schrijfwijze of spelling van een woord, kijk dan in het (online) [Groene Boekje](#) of [Witte Boekje](#). In het [Groene Boekje](#) (dat in fysieke vorm écht groen is) staat de officiële (wettelijke) woordenlijst van de Nederlandse taal. Ook vind je op die website een groot aantal aanwijzingen voor het gebruik van leestekens, koppeltekens, verbindingsstreepjes, het gebruik van werkwoorden, etc. Ik gebruik dit boekje ook vaak wanneer ik de juiste spelling van een woord zeker wil weten.

Naast de officiële spelling is er het [Witte Boekje](#). Dit boekje lijkt minder streng dan het officiële Groene Boekje; de witte spelling wijkt zelfs op een aantal punten van de groene spelling af. Deze afwijkingen zijn in de woordenlijst van het Witte Boekje aangegeven. In het Witte Boekje worden - per woord - de spelregels toegankelijk en gedetailleerd uitgelegd. Het Witte Boekje wordt vooral door de Nederlandse media gebruikt.

Daarnaast kun je gebruik maken van taaladviezen van het Genootschap Onze Taal. Op de [website](#) staat een groot aantal adviezen over de spelling van woorden, de

grammatica, het gebruik van lidwoorden, 't kofschip, etc. Op website van Onze Taal kun je ook meer informatie vinden over het Witte Boekje. Ook de website van de [Nederlandse Taalunie](#) is een aanrader. Op deze website vind je nagenoeg alle informatie over spelling, grammatica, leestekens, etc.

7.2.3 Engelse woorden

Het gebruik van Engelse woorden of de vernederlandsing van Engelse woorden (zoals 'triggeren' van het werkwoord to trigger) komt steeds vaker voor. Van de meeste Engelse woorden is er echter een goede Nederlandse vertaling beschikbaar. Zo kan 'triggeren' eenvoudig worden vertaald als 'veroorzaken', 'teweegbrengen' of 'aanleiding geven tot'. Ik adviseer je om zoveel mogelijk de Nederlandse vertaling van woorden te gebruiken, omdat sommige docenten 'allergisch' zijn voor Engelse woorden. Wanneer je een Engelstalig citaat overneemt, dan gebruik je uiteraard wel gewoon de Engelse tekst!

7.2.4 Veelvoorkomende 'schoonheidsfoutjes'

Hieronder ga ik in een aantal veelvoorkomende schoonheidsfoutjes in scripties die ik **altijd** verbeter. Bij elke fout verwijs ik naar de website van het Genootschap Onze Taal zodat je de spellingsregel(s) eventueel kunt nalezen.

1. Aantal...is/zijn

Zinnen met '**het** aantal... zijn' komen vaak voor. Bijvoorbeeld '**het** aantal bedrijven zijn' of '**het** aantal aanbevelingen zijn...'. Helaas is dit niet goed: 'het aantal' is het onderwerp en staat centraal. Je gebruikt daarom 'is' in plaats van 'zijn'.

Wanneer je 'een aantal... **zijn**' gebruikt, dus een meervoudsvorm, is dat taalkundig niet fout. Je kunt 'een aantal' ook veranderen in 'meerdere' of 'enkele'. Daarom mag je in dit geval naast het enkelvoud ('een aantal is...') wél meervoud gebruiken. Het enkelvoud is in dit geval formeler maar is niet foutief. [Zie de website van Onze Taal voor meer uitleg over aantallen.](#)

KADER 49. VEELVOORKOMENDE FOUTEN: AANTAL IS/ZIJN

Fout	Goed
Het aantal bedrijven zijn...	Het aantal bedrijven is...
Het aantal aanbevelingen zijn...	Het aantal aanbevelingen is...
Het aantal bedrijven groeien...	Het aantal bedrijven groeit...
	Een aantal bedrijven groeit/groeien...

2. Gebeurd/Gebeurt/Investeerd/Investeert/Bepaald/Bepaalt

In scripties (en in andere teksten) worden ook veel fouten gemaakt met de werkwoorden 'gebeuren', 'investeren' en 'bepalen' gemaakt. Ook de vervoeging van werkwoorden als 'worden' en 'besteden' gaat soms fout. Deze fouten zijn eenvoudig te voorkomen. Kijk maar eens naar onderstaande voorbeelden:

KADER 50. VEELVOORKOMENDE FOUTEN: GEBEUREN, INVESTEREN, BEPALEN (1)

Zin	Uitleg
<i>Het bedrijf investeert</i>	<i>Onvoltooid tegenwoordige tijd Het bedrijf investeert op dit moment, maar in het verleden niet.</i>
<i>Het bedrijf heeft geïnvesteerd</i>	<i>Voltooid tegenwoordige tijd Het bedrijf heeft in het verleden geïnvesteerd en doet dat nu nog.</i>
<i>Het gebeurt nog wel eens...</i>	<i>Onvoltooid tegenwoordige tijd Op dit moment gebeurt iets, niet in het verleden</i>
<i>Het is wel eens gebeurd</i>	<i>Voltooid tegenwoordige tijd In het verleden gebeurde iets.</i>
<i>Hij bepaalt dat we...</i>	<i>Onvoltooid tegenwoordige tijd Op dit moment bepaalt hij iets, niet in het verleden</i>
<i>De cijfers zijn bepaald</i>	<i>Voltooid tegenwoordige tijd In het verleden werden de cijfers bepaald.</i>

'Gebeurd' gebruik je dus alleen in de voltooid tegenwoordige tijd. 'Investeerd' gebruik je sowieso **niet** want dat is in alle gevallen foutief Nederlands.

KADER 51. VEELVOORKOMENDE FOUTEN: GEBEUREN, INVESTEREN, BEPALEN (2)

Fout	Verbeterd
Het bedrijf investeerd in...	Het bedrijf investeert in... (heden) Het bedrijf investeerde in... (verleden) Het bedrijf heeft geïnvesteerd in... (verleden)
Het gebeurd nog wel eens dat...	Het gebeurt nog wel eens dat... (heden) Het gebeurde nog wel eens dat... (verleden) Het is weleens gebeurd dat... (verleden)
Er word nog wel eens geklaagd...	Er wordt wel eens geklaagd...
De docent bepaald dat wij...	De docent bepaalt dat wij...

Gebruik altijd de elementaire spellingsregels als het gaat om het gebruik van de stam, de stam + dt of de stam + t in de onvoltooide tijd of van het voltooid deelwoord (+d) in de voltooide tijd. Zie ook de uitleg op de website van Onze Taal:

- [Werkwoordsvormen](#)
- [Sterke en zwakke werkwoorden](#)
- Het werkwoord [gebeuren](#)
- Het werkwoord [besteden](#)
- Gebruik van [d-, -t of -dt](#)
- Gebruik van ['t kofschip](#)

3. Hij-zij-het/zijn-haar-zijn

Wat is er mis in de volgende zin?

'Het doel hiervan is dat het bedrijf kan meten of zij uitstralen wat zij willen uitstralen en of dit effect heeft op klanten'.

Precies, het bedrijf wordt gezien als meervoud ('zij'). Omdat 'het bedrijf' onzijdig is (te herkennen door het lidwoord 'het') gebruik je 'het' wanneer je over het bedrijf schrijft.

*'Het doel hiervan is dat het bedrijf kan meten of **het** uitstraalt wat **het** wil uitstralen en of dit effect heeft op klanten'.*

Als sprake is van een bezittelijk voornaamwoord, dan gebruik je hier 'zijn':

*'Het doel hiervan is dat het bedrijf kan meten of het uitstraalt wat het wil uitstralen en of dit effect heeft op **zijn** klanten'.*

Wanneer er in plaats van 'het bedrijf' 'de organisatie stond', dan was 'zij' en 'haar' wél goed geweest; immers, de organisatie of de onderneming zijn beide vrouwelijke zelfstandige naamwoorden.

KADER 52. GESLACHT ZELFSTANDIGE NAAMWOORDEN

Geslacht zelfstandig naamwoord	Onderwerp (1 ^e naamval)	Meewerkend voorwerp (3 ^e naamval) Lijdend voorwerp (4 ^e naamval)	Bezittelijk voornaamwoord
Mannelijk	Hij	Hem	Zijn
Vrouwelijk	Zij/Ze	Haar/Ze	Haar
Onzijdig	Het	Het	Zijn

Als je niet zeker weet of een woord mannelijk, vrouwelijk of onzijdig is, dan kun je de volgende richtlijnen gebruiken:

- Alle zelfstandige naamwoorden die het lidwoord 'het' krijgen, zijn onzijdig;
- Alle zelfstandige naamwoorden die het lidwoord 'de' hebben en eindigen op -ing, -heid, -teit, -tie, -theek, -schap, etc. zijn vrouwelijk;
- Alle overige zelfstandige naamwoorden die het lidwoord 'de' hebben, zijn mannelijk.

Als je twijfelt aan het geslacht van een woord, kijk dan in het **Groene Boekje**. Staat er een m. achter het woord, dan is het mannelijk; de v. staat voor vrouwelijk. Onzijdige woorden krijgen een o.

Let op, bij sommige woorden, zoals 'commentaar', zijn twee geslachten mogelijk. Je kunt dan beide vormen gebruiken (kies wel voor één vorm dus of overal in de tekst mannelijk of vrouwelijk).

4. Overtreffende trap

De invloed van de Engelse taal op de Nederlandse taal wordt steeds vaker zichtbaar in teksten, vooral in het gebruik van woorden waarin twee zaken wordt vergeleken (de trappen van vergelijking). Iets is *mooi*, *mooier* dan iets anders of (het) *mooist* van allemaal.

De trappen worden tegenwoordig vaak 'verengelst' toegepast, dat wil zeggen dat de Engelse trappen van 'more' en 'most' ook in Nederlandse teksten voorkomen. In scripties kom ik soms woorden tegen als 'meest invloedrijk', 'meer belangrijk', 'meest belangrijk', en 'meer technisch'. Dit kan herschreven worden in: 'invloedrijkst', 'belangrijker', 'belangrijkst' of 'technischer', wat goed (of zelfs beter) Nederlands is.

Achter de meeste bijvoeglijke naamwoorden zet je daarom -er of -st achter het woord in de vergrotende trap respectievelijk de overtreffende trap. Uiteraard zijn er wel uitzonderingen:

- Woorden die eindigen op -isch of stomme -e, krijgen in de overtreffende trap het woord *meest* ervoor:

Technisch - technischer - meest technisch

Timide - timider - meest timide

- Woorden die eindigen op een -s , krijgen in de overtreffende trap alleen een -t:

Vers - verser - verst

Paars - paarser - paarst

In het geval van woorden die in de overtreffende trap niet goed uit te spreken zijn of raar klinken, kun je wel het woord *meest* gebruiken:

Enthousiast - enthousiaster - meest enthousiast

Origineel - origineler - meest origineel/origineelst

5. *Online-, marketing- en social media-*

In veel scripties op het gebied van marketing en/of communicatie staan woorden met social media, marketing- en online-, zoals 'social media kanalen' 'social media plan', 'marketing specialist', 'marketing manager', 'online marketeer', 'online marketing', etc.

Volgens het Groene Boekje (de officiële spelling) moeten deze woorden aan elkaar worden geschreven. Het staat niet mooi, maar dat is wel de juiste schrijfwijze:

KADER 53. WOORDEN MET SOCIAL MEDIA, MARKETING EN ONLINE

Voorbeeld	Juiste schrijfwijze volgens het Groene Boekje
Social media kanaal	Socialmediakanaal
Social media kanalen	Socialmediakanalen
Social media plan	Socialmediaplan
Marketing specialist	Marketingspecialist
Marketing manager	Marketingmanager
Marketing gebied	Marketinggebied
Marketing communicatie	Marketingcommunicatie
Online marketeer	Onlinemarketeer
Online marketing	Onlinemarketing
Online bekendheid	Onlinebekendheid
Online aanwezigheid	Online-aanwezigheid
Online communicatie	Onlinecommunicatie
Online marketingcommunicatie	Onlinemarketingcommunicatie
Online campagne	Onlinecampagne
Offline campagne	Offlinecampagne
Online concept	Onlineconcept

6. Overig

Voegwoorden

In elke tekst komen meerdere voegwoorden voor, die soms in combinatie met elkaar worden gebruikt. Een combinatie die ik vaak zie is ‘...en daardoor...’ Deze combinatie kan zeer eenvoudig worden vervangen door ‘waardoor’. Als ‘waardoor’ niet op zijn plek is, hak dan de zin in twee zinnen en beginnen de tweede zin met ‘Daardoor’.

Let daarnaast goed op wanneer je omdat en doordat gebruikt; vaak worden oorzaak en gevolg door elkaar gehaald.

B2B/B2C

Deze woorden worden veelal met hoofdletters geschreven. Volgens het Groene Boekje is het echter met kleine letters:

Fout	Goed
B2B	b2b
B2C	b2c

Er vanuitgaan/Ervan uitgaan/Er vanuit gaan

De juiste schrijfwijze is hier: **ervan uitgaan**:

Iemand gaat ergens van uit...

Ik ga ervan uit dat...

... dat we ervan uitgaan dat de doelgroep...

Men mag er redelijkerwijs van uitgaan, dat...

Mond-tot-mondreclame/mond-op-mondreclame

De juiste schrijfwijze is hier: **mond-tot-mondreclame**. De reclame gaat van mond tot mond en niet van mond op mond (mond-op-mond doe je bijvoorbeeld om iemands leven te redden). Let op: reclame schrijf je dus vast aan de tweede ‘mond’.

7.3 Argumentatie

Argumentatie is essentieel in de scriptie, met name als het gaat om een adviesrapport of een toetsende probleemstelling. Het doel van argumentatie is iemand anders te overtuigen van jouw standpunt. Het is daarom belangrijk om de argumentatie goed op te bouwen en de juiste woorden te gebruiken. Dit kun je onder andere doen door een **argumentatieschema** te maken.

Een argumentatieschema helpt je om het betoog (of advies) goed op te bouwen. Je maakt zo'n schema door alle argumenten die je hebt verzameld uit de literatuur, de interviews, de enquête en het andere onderzoek op een rijtje te zetten. Vervolgens ga je kijken welke argumenten bij elkaar passen, verband met elkaar hebben en/of welke tot hetzelfde standpunt of dezelfde conclusie(s) leiden. Wanneer je alle verbanden tussen de verschillende argumenten hebt gevonden, zet je ze in een schema waarbij je aangeeft welk argument het standpunt/ de conclusie(s) ondersteunt en/of welke bij elkaar passen.

Je kunt gebruik maken van vier typen verbanden in de argumentatie:

1. Enkelvoudige argumentatie:

Slechts één argument ondersteunt het standpunt/de conclusie.

2. Samengestelde argumentatie:

Twee of meer argumenten ondersteunen het standpunt/de conclusie. Deze argumenten zijn niet aan elkaar verbonden en staan los van elkaar.

3. Ondergeschikte argumentatie:

Twee of meer argumenten ondersteunen het standpunt/de conclusie maar het ene argument is ondergeschikt aan of ondersteunt het andere argument.

4. Nevengeschikte argumentatie:

Twee of meer argumenten ondersteunen het standpunt/de conclusie ondersteunen maar deze staan naast elkaar en zijn met elkaar verbonden. Als een argument niet meer geldt, dan geldt het andere argument ook niet meer.

KADER 54. VOORBEELDEN ARGUMENTATIE

Stel, je hebt op basis van het onderzoek geconcludeerd dat de opdrachtgever social media moet gebruiken om de naamsbekendheid te vergroten. Dit kun je dan als volgt beargumenteren:

Enkelvoudige argumentatie

Conclusie: social media vergroot naamsbekendheid

Argument 1: uit diverse onderzoeken blijkt dat dit zo is.

Samengestelde argumentatie

Conclusie: social media vergroot naamsbekendheid

Argument 1: uit diverse onderzoeken blijkt dat dit zo is;

Argument 2: de doelgroep gebruikt social media;

Ondergeschikte argumentatie

Conclusie: social media vergroot naamsbekendheid

Argument 1: de doelgroep gebruikt social media;

Argument 2: de doelgroep gebruikt vaak likes, delen en retweets op social media (ondergeschikt);

Nevengeschikte argumentatie

Conclusie: social media vergroot naamsbekendheid

Argument 1: de doelgroep gebruikt social media;

Argument 2: er zijn miljarden gebruikers van social media (nevengeschikt).

7.4 Signaalwoorden

Signaalwoorden zijn woorden waarmee je een verband kunt aangeven tussen alinea's of zinnen. Ook gebruik je signaalwoorden of verbindingswoorden om twee zinsdelen aan elkaar te verbinden. Er zijn verschillende signaalwoorden of verbindingswoorden, afhankelijk van hun functie. Hieronder ga ik in op een aantal verbindingswoorden dat je kunt gebruiken.

Signaalwoorden van opsommingen zijn woorden als 'en', 'bovendien', 'ook', 'verder', 'daarnaast', etc. Ook woorden als ten eerste, ten tweede zijn signaal woorden van opsommingen. Met deze woorden geef je aan dat bepaalde zaken bij elkaar horen, bijvoorbeeld redenen of argumenten waarom iets zo is. Wanneer je signaalwoorden voor opsommingen gebruikt, zorg er dan voor dat je consistent bent in het gebruik ervan. Wanneer je signaalwoorden door elkaar heen gebruikt, is het soms voor de lezer niet duidelijk wat er nu wel of niet bij hoort.

KADER 55. VOORBEELD GEBRUIK OPSOMMING

Soms zie ik in scriptie opsommingen die niet consequent zijn. Een voorbeeld is:

*'De kosten van het bedrijf stijgen nu voor het vijfde achtereenvolgende jaar. Hier zijn verschillende redenen voor: **ten eerste** zijn de personeelskosten gestegen **en** is er meer uitgegeven aan marketing. **Bovendien** zijn de inkoopkosten voor de omzet toegenomen.'*

In bovenstaande zinnen worden drie signaalwoorden voor opsomming door elkaar gebruikt: 'ten eerste', 'en' en 'bovendien'. Met de laatste twee is niets mis.

Wanneer je echter 'ten eerste' gebruikt, dan verwacht je ook een 'ten tweede'. Hetzelfde geldt voor 'enerzijds' en anderzijds', 'aan de ene kant' en 'aan de andere kant' en 'zowel... als'.

Welk woord je gebruikt in om zinnen te verbinden, is afhankelijk van de argumentatie (zie [paragraaf 7.3](#)). In onderstaande tabel staan voorbeelden van woorden die je kunt gebruiken:

KADER 56. LIJST VAN VERBINDINGSWOORDEN

Gelijkwaardig	bovendien, ook, verder, eveneens, en, daarnaast, evenals, maar ook, tevens, gevolgd door, ten slotte, ten eerste (ten tweede etc.),
Tegenstelling	maar, echter, toch, daarentegen, anderzijds, in tegenstelling tot, hoewel, tenzij, desondanks

Plaats	hier, waarop, daar, waarvandaan, waarin
Chronologisch verband (tijd)	toen, eerst, vervolgens, terwijl, daarna, vroeger, later, nu, dan, als, al, bijna, dadelijk
Oorzaak en gevolg	daardoor, doordat, door, waardoor, zodat, ten gevolge van, vervolgens, zodoende
Samenvatting	kortom, samenvattend, al met al, met andere woorden, om kort te gaan
Conclusie	dus, aldus, concluderend, kortom, dat betekent
Vergelijking	zoals, hetzelfde, als, in vergelijking met
Toelichting of voorbeeld	bijvoorbeeld, zo, ter illustratie
Doel en middel	door middel van, om te, opdat, daartoe, daarmee
Reden of verklaring	want, omdat, daarom, namelijk, immers, aangezien, dus, daardoor
Voorwaarde	als, indien, mits, stel dat
Belemmerende omstandigheid	tenzij